

Toimetuse ja tallitus

TALLINNAS,

Pagari uul. nr. 1

Toimetaja kõnetunnid

kella 12—1.

SÕDUR

SÕJAASJANDUSE AJAKIRI.
ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS
ülemjuhataja staabi väljaandel.

Tellimise hind kättesaatmisega: Iga 10 numbril eest 5 marka.

Kuulutuste ja teadaannete hind: Iga korpusrea eest 50 penni.

Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabariigi postiasutused ja era-raamatukauplused.

№ 7.

Laupäeval, 3. mail 1919.

I. aastakäik.

Sisuford.

Ametlik osa:

1. Väljavõtted Sõjavägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Üleüldine osa:

1. Väikeriikide sõjavägi. (J. Soots.)
2. Seisuford meie väerindadel.
3. Ajakirjanduse ülewaade.
4. Varunite mäsust Liibawis.
5. Lühikesed väljavõtted teadetest enamlike sõjaväe kohta.
6. Surmasaanud sõdurite perekondade eest hoolitsemine.
7. Seisuford Bene-Ungari väerindadel.
8. Segateated.

Ametlik osa.

Väljavõtted Sõjavägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Nr. 144.

Tallinnas, 22. aprillil 1919.

Itka sagedamaks ja sagedamaks lähewad juhtumised, kus sõjaväelased oma firjades, mis nad koju saadawad, oma wäeosade seisukohti ja sõjakawatsumi kirjeldawad. Arwustatakse naabri wäeosasid, kirjeldatakse, kuidas meie batareid töötawad, ja seletatakse truusüdamlikelt kõik nõrgad ja tugewad küljed ära.

Niisama ettewaatamata ollakse kõnedes: sõdurid, kes wäerinnalt tulewad, veawad oma pühaks kohuseks sõjaväelise seisukorda täpisealt hinnata ja rahwale ära seletada. Mejad, mis sõjasaladused peatsid olema, antakse awalikult igahäle teada.

Ka ohwitserid ei jää selles asjas rahwanäelastest maha.

Juhin siinkohal weel kord ohwitseride ja rahwanäelaste tähelepanekut minu endiste päewakäskude ja määruste peale ja teatan, et maenlane walwel on ja igat meie nõrka külge oma kasuks ära tarwitada püüab

ja seda ka mõistab. Waenlase agentidel jääb ikka wõimalus, mõnda nendest firjadest finni püüda, ja nendes firjades kirjutatud teadete põhjal meie kawatsume wastu õigel ajal wastuabinõusid tarwitusele võtta.

Teatan kõitidele sõjaväelastele, nii ohwitseridele kui ka rahwanäelastele, et järkamiste asjade üle kirjutamine firjades ja suusõnalistelt rääkimine keelatud on:

- 1) Teated meie ja liitlaste wägede arwu, koosseisu, asupaiga ja warustamise kohta.
- 2) Teated wägede liikumise kohta.
- 3) Wägede tegewuse kawatsumed.
- 4) Meie wäeosade ja nende juhtide nimede nimesamine.
- 5) Waleteated sõjategewuse kohta.
- 6) Teated warustuse tagamarade kohta.
- 7) Teated raudtee wõabinõude, telefoni ja telegrafi wõrgu kohta ja üleüldise raudtee korralduse kohta.

Kõit kirjad, kus eelpool tähendatud asjadest kirjutatakse, saawad trükitööde sõjakontrolli poolt finni peetud ja ära häwitatud, kuna nende kirjutajad päewakäsu mittetäitmise pärast seaduslikule wastutusele wõetakse.

See päewakäsk tuleb igale ohwitserile ja sõdurile wälja jagada.

Nr. 145.

Tallinnas, 22. aprillil 1919.

§ 3.

Käfen sõjaväelastele, keda teenistuse hurwides eht tarwiduse järele kõrgema palguga koha pealt üle wiidatse ameri peale, millele wäiksem palk wastaw, endist kõrgemat palka edasi maksta.

§ 5.

Annan teada, Sõjaministri poolt 23. märtsil f. a. finnitatud Eesti Wabariigi ohwitseride ja rahwanäelaste uniformi kirjelduse* täienduseks ja täitmiseks, et ohwitseride asetäitjad peawad kandma ohwitseride uniformi: must krae ilma märkideta ja ohwitseri pagunid, millede peal pifuti hõbe sigisagilise paela asemel niisama masugune sirge hõbe ja alamohwitseride ristpael on.

Nr. 147.

Tallinnas, 25. aprillil 1919.

§ 1.

Olen tähele pannud, et mitte kõik ohwitserid ja ametnikud minu päewakäsku 14-st aprillist nr. 137 (wormi kandmise kohta) ei täida.

*) W. „Sõdur“ nr. 6.

Näsen sõjaväe valitsuste, asutuste ja väeosade ülemaid minu päevakäsu nr. 137 mitteäitajaid seaduslikule wasiutusjale wõtta.

Nr. 150.

Tallinnas, 28. aprillil 1919.

§ 1.

Et tehnilise eriharidusega ametnikkude palgad teistega võrreldes madalad on ja et wõimalust anda paremaid wilunuid tehnilise haridusega töödudusi ametisse wõtta, kumitan Sõjaväe Warustuse Walitsuse Ehitus- ja Korteri Djaonna koosseisu (staabi) järgmised palganormid:

- a) noorem tehniker (alam-tehnikakooli haridusega) — 500 marka.
- b) manem tehniker (alam-tehnikakooli haridusega ja pikaajalise praktikaga) — 600 marka.
- c) tööde juhi asetäitja (kõrg tehnikakooli haridusega ja pikaajalise praktikaga) — 650 marka.
- d) tööde juht (insener) — 800 marka.
- e) jaoosonna ülem ja osakonna ülem abi (insenerid) — 850 marka.
- f) osakonna ülem (insener) — 900 marka.

§ 2.

Näsen nendele ohwitseridele, ametnikkudele ja arhitektidele, kes haiguste ehk haawade pärast kuni 2 kuuni puhkusel olevate asetäitjateks on nimetatud, palka maista wiimaste kohtade järele.

§ 4.

Peaa tähendama, et paljud ohwitserid peawad endid mitmel wiisakuseta ülewal, käiwad wäga lohakalt riides, kraed ja hõlmad lahti j. n. e. Suhin wäeosade ülemate tähepantekat selle peale, et nemad ohwitseride käest raskem wiisakust nõuaksid, kui seda süüaamani on tehud. Kui asi niimoodi edasi saab kestma, olen sunnitud waljemad abinõud tarwituksle wõtma.

Sõjavägede Ülemjuhataja,

Kindralstaabi Kindral-Major Laidoner.

Wäikeriikide sõjawägi.

3. Soots.

2

(Särg).

Õppuse aeg on mitmesugune: Salawäes, seisukoha ja kindluse suurülitwäes, kindluse inseneri wäes ja wooris teenitakse lipu all üleüldise 240 päewa. See aeg on kuniinga käsu järele nõnda määratud: esialgne õppimine nekrutikoolis 150 päewa, kordamistel (volgu-õppusel) kolmel aastal iga kord 30 päewa. N a t j a w ä e s ja wäljasaureütimäes, wälja inseneri ja telegrafi wäeosades teenitakse lipu all üleüldise 365 päewa, sellest nekrutikoolis 281 päewa, kordamistel kahe aasta jooksul igitord 42 päewa.

Kui meie seda aega maaosajusteemi soldatite teenistuse ajaga wõrdleme, siis näeme, et uue seaduse järele õppuseaeg märtsa on pikendatud, sellejuures hakkab ta ratsa- ja wäljaeriwäeosades alalise sõjaväe teenistuse ajale liginema.

Üleüldine teenistuse aeg kestab 20 aastat, s. o. kuni 40 aasta wanaduseni alaliseiswa

tabeli järele, nimelt 8 aastat esimese ja 4 aastat teise

20 a. 28 a. 32 a. 40 a.

8 aastat I järk	4 aastat II järk	8 aastat
m i i l i t s		
t a g a = w ä g i		

järgu miilitas (bevaring), peale selle 8 aastat tagawäes. Wimasesse määratakse juba 20 aasta wanadusest ka kõik need, kes ühel ehk teisel põhjusel miilitasasse pole sattunud.

I. järgu miilitas läheb sõja ajal alalise wäe täienduseks, millest tegew wägi kawatsetakse teha. Krooti seaduse järele ei tohi I. järgu miilitat muidu Krootimaalt wälja wiia, kui ainult ministrite nõutogu oisuse järele.

II. järgu miilitas, mis tõepoolest feesama on, mis meie kaisewäeks nimetatakse, — wõib ainult Krooti maapäewa lubaga Krootimaalt wäljawidud saada.

T a g a w ä g e ei tohigi Krootimaalt wälja wiia, mahaorwatud mehed, kes enne merewäes on teeninud.

W a b a d k ü t t i d e s e l t s i d. Nende seltside liikmeteks wõiwad olla wabatahilitult kõik Krooti alamad, wanaduse peale waatamata. Seltsid on kõik ühe põhjustirja järele organiseeritud, saawad kroonult abiraha — 3 krooni hinge peale aastas, ja sõjateie-walmistamise küsimustes kuulawad sõjailemate kästusid. Seltside keskmalitsuse, mis Stockholmis on, nimetab kuningas isiklikult presidendi ja 2 liiget (27 liikme hulka).

Seltsidel on ise oma püüsid ja lasteplatsid. Ka wõtawad nemad wõidulajtmisest ja proowimobiliseerimisest osa.

Nekrutite seas, kes teenistusseesse astuwad, on harilikult kuni 87% wabaküttide seltside liikmeid, kes juba enne teenistust püüslasimise kursuse läbi on teinud.

Sellepärast siis wõib ütelda, et wabad kütide seltsid valmistawad noorimehi sõjateenistuse wastu, nendele tarwilitu teadust ja kaswatust pakkudes. Peale selle wõiwad nad sõjaajal suured salgad organiseerida, kes oma kodumaad hea tagajärjega wõiwad kaitseada.

T a g a w ä g i, millest juba enne sõjale, peab tegema wäe mobiliseerimise ajal piiri kaitsema waenlase ratsawäe ja merelt maale tuleku wastu. Ka peab ta tähtsaid punkte oma käes hoidma, kuni tegew wägi kohale jõuab. Tagawäe organiseerimiseks on kõik Krootimaa 156 tagawäe ringlonda jagatud. Igas ringlonnas on oma ülem, kelle kohus on ringlonda walitseda ja hoolitseda, et ringlonnas tarwilitud tagawarad oleksid ja mehed, kelle sõjawäelised teadmised puurultid, wabaküttide seltsides õpetatud saaksid.

Ülemad valmistatakse nende kohtade peale, mis neile mobiliseerimise ajal antakse, ajutiistel kursustel, ette, mis kütide seltside juures asutatatakse. Saakis teab juba rahu ajal, mis ametis ja kus ta sõjaajal peab teenima.

Gotlandi saare miilitas. Selle ots-
torwe on Gotlandi saart kaitsema. Miilitas teeniwad kõik saare mehed 19—38 aasta wanaduseni. Peale selle peawad nad 38—48 aasta wanaduseni saare kaitsemehe heaks tööd tegema.

Õppimise aeg 90 päewa, millest 68 päewa esimeel aastal nekrutikoolis.

Üleüldine teenistuse aeg on niisama jagatud, nagu üleüldises Krooti sõjaväes, nimelt 8

aastat 19—27 aasta wanaduseni esimese järgu, ja 27—31 aasta wanaduseni teise järgu miilitšas, pärast kuni 38 aasta wanaduseni tagawäes.

Miilitš kogub ennast sõja ajal; rahu ajal teenivad aasta ümber ainult instruktorigid, nimelt jalawäes 9 ohwiseri ja 10 alamohwiseri, suurtükiväes 16 ohwiseri ja 140 soldatit.

Kagu instruktorige wäike arwu ja nekrutite lühikesel õpeaja järele wõib otsustada, pole see wägi mitte hästi ettevalmistatud. Na wäehulga arm pole suur: 1 jalawäe polk, 2 kindluserootu, 12 wälja ja 4 seisuhohu suurtüki. Sellepärast on selle wäeoja tähtsus wäikene, seda enam, et ta iseseiswalt saart peab kaitsema, millega ta wistiski korda ei saa.

B. Alamohwiserid.

Alamohwiseri astmed Rootsi sõjawäes on järgmised:

1. Lippjunker (Fanjunkare, suurtükiväes styckjunkare), umbes see, mis mujal weltweebel.
2. Seeriant (sergeant), wastab wanemale alamohwiserile.
3. Ülemkapraal (distinktionskorpral, suurtükiväes förstekonstapel) wastab nooremale alamohwiserile.
4. Kapraal (korpral, suurtükiväes underkonstapel) wastab jefreitorile.
5. Wiitsekapraal (suurtükiväes vicekonstapel).

Alamohwiseri ameti peale ettevalmistamiseks on Rootsi sõjawäes järgmised koolid olemas:

a) Kapraali koolid linnades, polkude juures, kuhu neid wastu wõetakse, kes kas wäeteenistuse sundusel ehk wabatahtlikult, s. o. palga eest, teenivad, nekruti-kooli on läbi teinud ja kapraaliks tahawad saada. Õppimise aeg umbes 10 kuud.

b) Alamohwiseri koolid, õpeaeg 7—11 kuud. Wastu wõetakse neid, kes kapraali-kooli on läbi teinud ja seersandiks ehk lippjuntruks tahawad saana. Nimetatud ametite peale wõib alles siis saada, kui endises auiraadis vähemalt 2 aastat on teeninud.

c) Alamohwiseri jaoskond Karlsbergi sõjawäe kooli juures valmistab paremaid alamohwiseri tagawarawäe ohwiseri eksamile ette.

Ratsawäe, suurtüki ja inseneriwäe, woori ja rawitsemise alamohwiseride ettevalmistamiseks on samasugused koolid, kui jalawäes, sellejuures on ühes ja sellesamas koolis 2 klassi: 1) alam-kapraalide tarwis, 2) wanemate alamohwiseride tarwis.

Sõjariistade meistrid õpivad arsenalide juures, sepa d weterinär- ja põllutööinstitutide juures. Alamohwiserideks Gotlandi miilitšas nimetatatakse paremaid saare miilitšis soldatid.

Alamohwiseriks tõstmise wõim on polgu komanderil.

Kui alamohwiser teenistusest lahtub ja selle juures 50 aastat wana on, millest ta 30 aastat teenistuses on olnud, siis antakse talle paiukit.

C. Ohwiserid.

Et ohwiseriks saada, nõutakse kesk-kooli haridust, teenistust sõjawäes ja alamohwiseri efsami tegemist, mille järele Karlsbergi sõjawäe kool tuleb lõpetada, mis üks ja seefama koolide wäeojade ohwiseride tarwis on. Õppus kestab 14 kuud. Kes kooli on lõpetanud, saadetakse polkudesse, kus need, kellel head elukombed on, polgu komanderi ettepanekul tohela mleitnandiks tõstetakse. Teised peawad polgus weel 6 kuud teenima.

Sõjaajal wõib kiidetud tegewuse eest ohwiseriks saada.

Alkohwendus kuni kapteni auiraadini on teenistuse aja järele; kuid et leitnandiks saada, nõutakse jälle koolide lõpetamist, nimelt jalawäes kütide kooli, ratsawäes — ratsawäe kooli ratsafõidu kursuse, suurtüki ja inseneriwäes — kõrgema kooli (akadeemia) kursuse lõpetamist.

Kapteniist kõrgemaks wõib ainult kiidetud tegewuse eest saada; selle juures nõutakse, et kapten ehk rittmeister enne majoriks tõstmist kütide koolis 2-kuulise õpekursuse läbi teeks, selle peale waatamata, kas ta jalas, ratsas ehk suurtükiväes teenib.

Ohwiseride tagawara sõjaajaks tekib: 1) neist ohwiseridest, kes teenistusest lahtuwad; 2) tagawarawäe ohwiseridest, kes sellesse auiraadisse on tõstetud peale 3-kuulise kursuse lõpetamist Karlsbergi sõjawäe koolis (kooli, nagu öeldud, wõetakse paremaid alam-ohwiseriisi); 3) teede inseneridest — inseneri ohwiserid; need peawad enne seda 4½-kuulise sõjawäe kursuse läbi tegema.

Ohwiseride tagawaras seismine, kui aga korraldult nõutud kordamistel käia, annab wanaduse korral pensioni õiguse.

D. Hobused.

Hobused rahu ajal kroonu ostad, aga mobilisatsioonil ajal kas wõtab hobuseandmise sunduse seaduse järele ehk rekwiireerib 1902. aastal maapäewa poolt wastuwõetud seaduse järele.

Ratsawäe hobuste õpetamise tarwis on olemas mitu hobuste depood, kus hobuseid õstetakse ja õpetatakse.

Suurtükiväes on rahuajal wäga wähe hobuseid. Suwel harjutuste ajal palgatakse puuduwad hobused rahwa käest.

Ohwiserid sõidawad oma hobuste seljas, wäljarwaratud suurtüki, inseneri ja woori oberohwiserid, kes kroonu hobuse seljas ratsutawad.

(Järgneb.)

Seisukord meie wäerindadel.

Narwa wäerinnal oli tegewus wiimasel nädalal, peale endist seisakut, jälle elawamaks muutunud. Waenlane püüdis siin isegi peale tungida ja meie seisukohatahetele ligineda, kusjuures ta ka soomusautod tarwitusele wõttis; kuid kõik need pealetungimise katsed, mis rohkem demonstratiivset laadi kandsid, löödi igal pool tagasi. Wõeti isegi wangisid. Et oma meelepaha lahutada, hakkas waenlane Narwa linna ja rahulikka linna elanikka pommitama. Sõjaliselt ei olnud sel pommitamisel mingisugust tähtsust. Kuid linn kaunatas selle pommitamise all rohkesti. Rahulikkude elanikkude kahju, mis selle läbi saadud, on taunis juur. Pommitamise tagajärjel tekkisid linnas mitmel pool tulekahjud, mis hull majasid ära häwitafid. Nii põles kogu Subhtentali alew maha, ka wafjal on maha põlenud. Ühtekokku sai selle pommitamise läbi 37 maja wigastatud, kuna 127 maja maha põles. 5 eraisikut sai surma, 6 haawata. Praegu on Narwa wäerinnal jälle wäike ja uut tegewuse kawaist waensase poolt siin märgata ei ole. —

Õuuna wäerinnal tungis waenlane kõigil liini-

del kogu see nädal suuremate jõududega peale. Et oma kawatsetud operatsioone läbi viia, oli waenlane siia isegi uufi abivägesid juure toonud; nii oli ta Marienburgi sihile terve brigaadi, see on 91., 92. ja 93. kütipolgud, juure toonud ja tungis nende abil kuni Wõru alla wälja. Waenlane tahtis siin raudteede sõlmepunkti Walga linna ja Pihtwa-Walga raudteed oma alla võtta. Ehk tal küll alguses edu oli, ei läinud talle siiski korda oma plaane teostada. Njamate wästanandwõrite tõttu läks meie ülemjuhatusel korda waenlase ettevõtet paralisierida. Ka Ruhja all oli waenlase edu. Ta kawatsetes ka siitpoolt Walga raudtee sõlmepunkti ärawõtmist toetada. Selle peale waatamata, et Ruhja olew ja raudtee liin kuni Talli jaamani juba waenlase wõimuses olid, ei suutnud ta siiski oma kawatsetust läbi viia. Hästi läbimõeldud wästupealetungimise abil läks meie wägedel korda kõik kaotatud seisukohad tagasi võtta ja kohati koguni üle endiste seisukohtade edasi tungida. Nii lõppesid siis waenlasele lõuna wäerinnal tema kawatsetused temale ootamatalt meie kasuks; ja wõib ütelda, et siin algatus tema käest täielikult meie kätte üle on läinud.

Ka sõjasaal mõõdalainud nädala jooksul oli kaunis suurearwuline: meil läks korda waenlaselt 19 kuulipildujat ära võtta. Wangisid saime ligi 400.

Üleüldiselt seisukorda kõigil wäerindadel hiinates, wõime teda täiensa rahuloldawaks tunnistada.

Ajakirjanduse ülewaade.

„Ettevaatust rahujuttudega!“

„Postimehes“ hoiatab keegi R. N. lõhkumast sõjawäge enneaegsete rahujuttudega. „Kuni rahu heats reaalselt veel midagi ei ole teha saadud ja isegi teadmata on, kas midagi teha saab — oldagu rahu lubamistega ettevaatlik. Ilma kindlustuseta rahulubadused on kardetaw mäng sõjawägede meeoluga. Sellega maaltatse wägedele illusioone, mis neile alati weelwad on. Kuigi sõdurid oma kohust isamaa wästu tunnewad, mõjub ligidase ja wõimaliku rahuga äritamine ometi iga inimese peale. Tähendab — on olemas wel teine tee, kui wõitlus, on olemas rahulubirääkimiste tee. Ning rahwas kui ka sõjawägi hakkawad loomulikult rohkem lootma selle teise abinõu peale, sest see on kergem ja inimlikum. Need, kes meil rahu lubawad ja otswad, peatsid selle juures kindlasti alla kriipjutama, et rahuks meil praegu veel mingit lootust ei ole, kuigi sets wõimalusi oisitalse.“

Ja kuigi meil korda peaks minema enamlastega kuidagi rahu teha, peatsime ometigi sõjawalmis olema, — sest enamlastele ei ole midagi püha, ka nende eneste lepingud mitte, kui neil aga kasulik on neid murda.

Nii R. N. arwamisjed. — Ei saa keelduda temale õigust andmast.

Uus kindel abinõu enamlasti võtta!

Tallinnas ilmuma Wene lehe „Nowaja Rossija“ toimetaja R. Swanow on Eesti wõiwale Ameerika delegatsioonile awaliku kirja awaldanud, kus ta ameeriklastele enamlase likwidierimiseks uut kindlat abinõu soowitab, ja see oleks — Wenuma riikliku warustamine toiduainetega.

Hr. Swanow kirjutab: „Riikliku toitmise eest wõiks praegu suurema osa puurast sõjawägi ära osta. Mis Wenuma rahwasse puuub, siis wõiks juba

paljas sõnum toiduainete lignemiseft kõide meeled ärewile ajada. Wiljalaewadel Kroonlinna all oleks enamlaste kohta suurem mõju kui mõõdalainud sõja kõige hirmsamatel kaugelelastjatel suurtükidel. See on ainutene sõjariist meie waenlaste wästu, mida nad ei hülgeks maale fisseselastmata jätta ja mida nende sõjamäed ilma wästupanefuta ja wiivitamata siise lasessid. Teie wõite eneste kergeste ette kujutada filmapilku, mil rahwas wiljalaewade üleandmise tingimistest teada saab. Ja see oleks otustawa wõidu filmapilk, enamlaste lõpuliku kukutamise filmapilk.“

Wõib siiski kahelda hr. Swanowi poolt soowitatud abinõu otstarbekohasuse juures. See oleks umbes seefama kui teerõwile rahakotti pakkuda, et ta siin rahulikult oma teed laseks minna. Risugusel moel peatsid liitlastel alati wiljalaewad Kroonlinna all walmis seisma, et neid enamlase madule lõukasse wifata, kui sellel kespait jälle näpistama hakkab. Ja kas see pilapeale siiski liig kallis matema ei tuleks?

Njutawa kogu esimese koosoleku puhul

kirjutab „Maaliit“:

„Dige rusuwa mulje jättis pealtkuulajale rahwale Njutawa kogu juhataja esinemise kõne, kus ta kõigi teenuste meeletuletamise ja tänuawaldamiste juures Njutise Walitusse ja wägede ülemjuhataja 5-kuulist kirjeldamata rasket tööd üleüldse meele ei tuletanudki ja poole lõnagagi nende asutuste teenusi Eesti rahwa wästu ei mälestanud. Alles lõpus, rahwasaadikute eneste ettepanekul, tänu awaldada, peafis tiiduawalduste torm lahti.“

Parunite mäsust Liibawis

jutustab usalduswääriline isik, kes sealt neil päiwil siia jõudis, järgmist:

16. aprillil kella 1/41 paiku lõunal ilmus umbes kaks roodu Pfefferi Balti löögibataljonist ühes kuulipildujatega muujika saatel Liibawi sõjasadamasse. Ka jalgrattamehed olid neil kaasas. Ei puudunud isegi päewapiltnik. Salk liitus marsikäigul. Ei wõimud aimatagi, et tal midagi paha wõis mõttes olla. Läti pealtkaabi kohta jõudes, jäi ta peatama. Wõis arwata, et soldatid tahisid puhata.

Kuid niisugune peatus ei kestnud kaua. Warsti puhui märguandeks sarwe, ja filmavillist olid kuulipildujad Läti staabi poole juhitud. Püssa lastewalmis seades, hakkasid soldatid wangistusi toime panema.

Wangistatud koguti keset uulitsat kofku, kus nad kasa üles hoides niikaua pidid seisma, kuni nende taskud läbi olid oisitud. Slegi taskunoad wõeti läbiotsitawarel ära.

Pärast läbiotsimist wiidi terve see wangide kogu (umbes 300 meest) lõwa kairse all Fürstenlager'i, kus neid kolm tundi kuni peeti ja siis wabaks lasti.

Kes oma wanasse asupaika tagasi läks, see leidis ainult purulspetselatud ukseid ja aknad eest. Kõik, mida wõimalik oli kaasa wõtta, oli ära rööwitud.

Sõjasadamasse sai kolm Läti soldarit haawata. Kaks Läti roodu, kelle kasarmud tagapool asusid, jõudsid endid veel sõjariistu panna: nad jäid siis ka puutumata. Sakslased tahisid küll ka neilt sõjariistad ära wõtta; kuid ära nähes, et nende jõud sets liig nõrk, läksid nad sõjasadamast wälja.

Dama teguwiisi põhjenduseks tõid sakslased kuulijutu, nagu oleksid lätlased kaht Saksa soldarit wangistanud, keda nende nõudmise peale mitte ei olla wabas-

tatud. Nad tahtnud oma kaasvõitlejad siis väewõimu abil mabastada.

Asja uurimiseks asutati kohal isefäraline komisjon, millest ka Läti kindralstaabi ülem kopten Plensner ja Sassa kindralstaabi ülem major Heindersdorff osa võtsid. See komisjon ei leidnud ühtegi wangistatud Sassa soldatit, ja ka Sassa kindralstaab ei teadnud isegi „kinnidetute“ nimesid. Kõik see wangistamise lugu oli ainult varunise poolt väljameldud ettekääne.

Samal ajal tuli Sassa landeswehr oma ülema kornet von Manteuffeli juhatusel muusika saatel Suurt uulitsat mööda alla ning jäi Läti kindralstaabi ja wastasolewate sise ministeeriumi ja rahaministeeriumi kohal peatama. Muusikatoo läts eest ära ja soldarid hakkasid kallade kaupade staabis olewaid Läti ohwitseri arreteerima. Nad otsisid ka ministri taga.

Rahjaks pilt oli sõjaministeeriumi kantseleis.

Esimesena tungis sisse üks noor pois, rewolwer käes, ja karjus: „Teie olete arreteeritud!“ Sellepeale kästisid talle Läti ohwitserid rewolwri maha wõtata, mis ta ka tegi. Siis tulid varunid sisse, ja üks nendest karjus Wene keeles: „Mina lasen! mina lasen!“ Varunite taga olid landeswehri ohwitserid, kes Sassa keeli kästusid antsid. Landeswehri mehed küsisid, mispärast lätlaste neile Sassa keeles ei wasta. Lätlaste seletasid, et nad põhjusmõttelikut Sassa keelt ei tõnele. Selle peale hakkasid sakslased Wene keelt tarwitama, ja üks nendest karjus: „Teie olete wangistatud. Silmapilk minge wälja, wastasel korral laseme ja lõõme püsi paradega.“

Nüüd ei jäänud Läti ohwitseridel muud üle kui uulitsale minna, kus neid ritta seati ja üle poole tunni kinni püeti. Waewalt olid nad lahti lastud, kui neid uuesi kinni wõtta taheti; kuid oli juba hilja — kõik olid kadunud.

Lätlastelt wõeti kõik sõjariistad ära.

Nella kahe waiku läksid peaminister Ulman ja sise minister Walter Sassa wägede ülemjuhatoja krahw von der Goltzi juure. Kui peaminister Ulman krahwit küsis, mis wäljas on juhtunud, wastas see, tema ei teadwat midagi. Krahw ei tahtnud ülesõidse edasi rääkida, ja kui ta midagi ütles, siis niisugusel toonil, nagu oleks ta lätlaste kästija.

Selle järel läksid Ulman ja Walter Inglise saatkonda. Peaminister Ulman sei sisse astuda, kuna minister Walter uulitsal, kaks sammuni Inglise saatkonna maja uksest, kinni wõeti. Ta wiidi parun Manteuffeli wärskest asutatud staapi, mis tütarlaste gümnaasiumis aset oli wõtnud, ja pandi seal luku taha.

Siis lasti parun Manteuffel Kurhausi, kus sõjaminister Sahlit ja sise ministri inkoop adjutant kopten Eisa elasid, uksest lahti murda ning kõik urkad ja keldrid läbi otsida. Sel ajal pidasid wäljas 17 parunit soldatit riides, püssa „käs walmis“ hoides, wõtti, kuna Kurhausi prospektul kaks rida soldatit läbi käiku kinni pidasid, mitte kedagi peale landeswehri läbi lastes.

Sõjaminister Sahlit ja kindral Miesin olid frondil. Teised ministrid joudsid endid Inglise laewale peasta.

Suurel uulitsal seati suurülikid üles, nõndasamuti ka silla juures.

Kõik Läti sõjawäe ladud riisuti wäljast, uksest ja aknad löödi puruks ja ametlikud paberid häwitati ära.

Dösel wastu 17. aprilli otsiti kõigi Läti ministrite korterid läbi ja nende juure pandi wahid. Wahid pandi ka majade juure, kus Inglise ja Amerika saatkonnad asuwad. Ministrite kohwid wiidi ära.

17. aprillil tahtsid sakslased ja landeswehri mehed uut kabinetit asutada. Von der Goltz kutsus nõupidamisele ka mõned Läti ohwitserid, kes enne sakslastega olid tokku mänginud. Kuid kutsutud ütlesid endid wiimasel silmapilgul siiski ära, ja nii ei tulnud uue kabinetit asutamiseft midagi wälja.

Sel päewal nähti Lubawis ka pahakuulsat von Stryli.

18. aprillil oli uus nõupidamine, kus rahaministriks üks juut määrati. Sise ministriks ja põlluwäe ministriks määrgiti kaks varunit ära. Lätlastest ei olnud keegi ilmunud. Siis pandi „Rõdumaa frondiwägede julgeoleku komitee“ poolt kuulutus wälja, et ollakse nõus senist kabinetit ameiisse jätma, kui Goldmann ja Sahlit tagandatakse.

See „Rõdumaa frondiwägede julgeoleku komitee“ seisab koos järgmistest isikutest: parun Manteuffel, parun Schön ja parun Brümmer. Kaks wiimast on Tallinnast sisse sõitnud.

18. aprillil tungiti ka Läti lehe „Latwijas Sargas“ toimetusse, kusjuures toimetuse rahakapp ära lõhuti ja 34 ruhat rubla ära rööwiti. Kõik lehed ja paberid pilluti laiali.

Sel päewal sõitsid peaminister Ulmani ja Inglise saatkonna kuisel ka Inglise ja Prantsuse sõjalaewad Liibawi sadamasse.

19. aprillil kutsus „Rõdumaa frondiwägede julgeoleku komitee“ kuulutuse läbi kõik seniseid ameiitka tööle tagasi, kuid keegi ei ilmunud. Läti walitsus pani kuulutuse wälja, et kõik, mis sündinud, on mõistekude poolt parun Manteuffeli ja von St. juhatusel toime pandud. Sakslased lastid selle kuulutuse igal pool maha kiskuda. Minult tolliwalitsuse juure jäi ta inglaeste käsu peale üles, ja seal wõis seda igauks takistamatalt lugeda. Selle kuulutuse all seisid seisime Läti partei esitajate allinjad.

Minister Sahlit jäi Preekulni, kus ta sõjawäega landeswehri poolt „arreteerimist“ ootas. Neli landeswehri meest läinud teda ka tõesti „arreteerima“, kuid kõik said surma, nende hulgas ka parun von der R. ke.

21. aprilli õhtul oli kuulda, et parunid juba plehku panna tahtwat; nende meeleolu olla wäga halb olnud.

Döl wastu 22. aprilli, kui landeswehr ja stoßtrupp (lõõgisalk) parajasti pidu pidasid, tuli teade, et lätlaste tungiwad Liibawi peale. Pidu tuju oli rifutud. Landeswehr tahtis sõjasadamasse minna, kuid see ei läinud talle korda, sest Inglise sõjalaewad walgustasid wahetpidamata ülekätiku silda.

22. oli juba kuulda, et kabinetit midagi wälja ei tule. Sellewärsst kawatseti sõjadiktatuuri sisse seada, mida keegi Borkowski oma peale lubas wõtta. Sõjadiktatuuri asutamiseft p. luti ka Läti polkownik Wallob'i ja würst Lieveni osa wõtma. Würst Lieven oli nõus, kuna polkownik Wallob wastas, et tema olla sõjamees ja sellepärast niisuguste asjadega enne tegeemist ei tegewat, kui senise walitsuse käest sellekohase käsu saab.

23. aprillil läts würst Lieven Läti ohwitseride klubiisse ja küsis, kas Läti ohwitserid sellega nõus oleksid, et tema sõjadiktatuuri enese peale wõtaks. Tema wastati, tema olla niisamaugune sõjamees kui needki, kelle nõusolemist tema küsib, sellepärast ei mak-

faks tal niisugustesse asjusse segada. Lieven küsis siis veel, mis edasi peab olema ja mis lätlased mõilewad teha, mispeale talle wastati, et külap juba tulewit näitab.

21. aprillil hirkasid juudid ja landeswehr riigi kassat lõhtuma, kus 20 miljoni sees, kuid 25. apr. ei olnud nad veel lõh'un sega walmis saanud.

* * *

Täiendawalt kuuleme Liibawi sündmuste kohta veel järgmist:

Rõige agaram mäsudhutama oli kornet parun Maneuffel, kes bataljoni komanderina juba enne Mitawi arawõtmist tihutusibööd tegi selle heaks, et keegi Läti wäeosad esse ei astuks. Teda toetas tegelikult Saksamaa wabatahtlikkude üle n krahw von der Goltz, kes ametlikult ära teelas mobilisatsioon wälja kuulutamast. Järgi wabatahtlikkude wastuwõtmiseks ei arnutud ta luba.

3. aprillil tõusis soldatite nõukogu von der Goltz'i waetu üles ja tahtis teda wangi wõtta. Kuid seda takistasid ohwiserid, kes von der Goltzi poole hoidsid. Nii lõppes sellega, et soldatite nõukogu oma poolehoiidjatega wangi wõeti ja Saksamaale tagasi saadeti.

Nüüd olid von der Goltz'i käed wabad. Ta tellis koha Saksamaalt uue escheloni soldatissi. Kui uus wäesalk päralt jõudis, wõitis teda von der Goltz Kurhausi prozpettil pidulikult wastu. Warsti saadeti see wäesalk frondile landeswehri wahetama, kes, nagu üteldi, puhkusele pidi tulema. Oli ka kuulda, et landeswehriile misisugune isearaline ülesanne olla tehud. Kuid mis nimelt oli tulemas ja millal, seda ei teatud.

Asjaesse olla segatud ka keegi Bernhard ja parun Bietinghoff Tallinnast. Esimene olla Läti ministrite arreteerimisest landeswehri ohwiseri mundris osa wõtnud.

Liibawi lehed „Libausche Zeitung“, „Русское Слово“ ja „Latwijas Awise“ ilmuwad paruniie isensuuri all.

Liibawis on awalikult seletatud, et niidea kui Läti-maa on „wabastatud“, tuleb kord Eesti kätte. On nimetatud koguni aega: 22., 23. ja 24. aprilli.

Ragu näha, ei lähe see „wabastamine“ nii kiiresti, nagu parunid oma esimeses joowastuses arwasid.

Lühikesed wäljawõtted teadetest enamliste sõjawäe kohta.

(Järg.)

30. Enamlistel sõjawäel on suur puudus juhtivatest jõududest; seda finnitab ka enamlaste sõjawägede ülejuhataja Wasjetis oma ametlikus teadaandes. Ta kirjutab järgmist: „Meil on suur puudus alamatest ja ülematest sõjawäe juhatajatest. Iga päew saame, wäerinnalt telegrammide palwetega, et sinna diwiiside, brigaadide, polkude j. n. e. ülemoid saadetaks.“ Edasi soowitab Wasjetis endiseid ohwiserisid, telledel sõjawäeline haridus ja suur wilumus on, kõigetülgelt ära tarwitada, sest ainult niisuguse juhatusel all olew sõjawägi wõib lahingus wõitjaks jääda. Ta kirjutab: „Kujutage enesetele kase wäeosa pealetungimise ette; esimest juhatab wilunud endine ohwiser; ta wiib pealetungimise nii läbi, kuidas seda sõjameadus ja sõja kogemused nõuawad. Selle tagajärg on muidugi edu, ilma et tal endal suuremaid taotusi oleks. Tema kõrwal

wõitleb teine sõjawäe osa, keda üks punane juhatab; see ajab asja koguni teistiti. Ta kirjutab kui hullumeelne, annab meeleuid käskusid ja ähwardab igatsühte mahalastmisega. Sõdurid lähewad, ilma et nad oma ülesannet teatsid, püüsi lastes edasi, kuid püüsi lastatse mitte märgi pihta, waid ükskõik kuhu juhtub. Et aga padrunissi mitte küllalt ligi ei ole, siis lõpeb warsti ka lastmine. Seda ootabki waenlane, et oma suurüffa ja kuulipildujaid tööle panna. Wida liigemale siis waenlasele jõutakse, seda suuremaks läheb siis ka forratus. Waenlasele tarwitusel ainult mõni suurüffa paak teha, et meie forratust paaniliseks tagasi-jooksmiseks muuta. Nii nõuab siis ka lahingu kordaminek, et juhtiwatel kohtadel ka diged juhatajad oleksid.“

31. Mõne päewa eest on Dubowas jälle 30 punawäelast, kes sõdida ei tahtnud, maha lastud. — Umbes kuu aega tagasi lastusid Karwa alt 50 punawäelast ja tahisid ära koju minna, kuid nad wõeti tee peal finni, wiidi Zamburi ja lasti seal maha.

32. Enamlaste wäeosades on lagumemine hoogu wõtnas. Mitmed polgud on walmis omas täies toosfeisus meie poole üle tulema; puudub ainult veel kindel usk sellesse, et nendega meie pool hästi ümber käidakse. 7. Läti polgu 6 rood tõrkus pealetungimisele minemast. Selle tagajärjel tekkis tüli 6. ja 3. roodude wahel, ja 7. polk wiidi meie linilt ära. Üks bataljon 3. Petrogradi polgust ühes kuulipildurite komandoga ei tahtnud ka lahingusse minna ja wiidi ka siit ära.

33. 48. kütipolgu esimises roodus on kommunist Matuch ära tapetud. Kõik 48. kütipolgu wäejuoksiwad saadetakse Trawinski staapi, kus nad ilma ülekulutamata maha lastakse.

34. 7. aprillil oli Irkunist ja Idwenist idapoolse wäerinna läheduses rewolutsiooniliste laulude laulmist kuulda. Kohalikkude elanikkude sõnade järele tahtsid punased oma wägesid pealetungimisele wiia, kuid wäed hakkasid wastu, ja 7. Läti kütipolk ütles ennaft pealetungimisest täiesii ära. 8. aprillil oli waenlase selja taga püüsi paakusid kuulda. See lasel armata, et wastuhakkajad punawäelased maha lasti.

35. Stakelni jaama wures meie poole üle tulnud kuus Saksa soldatit endisest raudsest diwiisist, praegusest internatsional-roodust, teatasid ülekuulamisel järgmist: Kui enamlased Riia ära wõtsid, langes üks osa raudsest diwiisist wangi. Wangilangenud mobiliseeriti enamlaste sõjawäkke. Kes aga enamlistes sõjawäes teenida pole tahtnud, lastud maha. Peale mobilisatsiooni on nad internatsional-roodu määratud ja Stakelni jaama alla saadetud. Roodu ülem on sakslane, endine Saksa wäe jefreitor Ermla, tema asetäitja Winter, roodu komisjariks on sakslane Blum. Kui rood Stakelni alla tuli, oli temas 160 rikku kase kuulipildujaga, nüüd on aga kõigest 42 rikku järele jäänud; kõik teised on laiali jooksnud.

36. Waenlane toob oma frondiwäeosade täiendamiseks wärsteid wägesid juure. Nende hulgas on ka wiimase mobilisatsiooni mehi Mobiliseritud punawäelased tahaksid kõik meie poole üle tulla; kuid see olla wõimata, sest kommunistid pidawat neid teraselt filmas, ja seda wõgenemise pealt tabatasse, see lastatse koha maha. — Waenlased meie wastu sõdida ei taha. 11. aprillil õhul lätsid kaks roodu, mis Kooosha külas seisid, Werniisa külas. Meie maakuulajad, kes nende külade sibir wälja olid saadetud, kuulsid waenlase selja taga kuulipilduja ja püüsi lastmist; ka oli sõimamist kuulda.

37. Umbes kaks kuud tagasi tõid enamlased Sam-

huri alla ühe kaugeleasja batarei. Kui batarei kohale jõudis, jooksid mehed laiali, ja batarei pidi nii kuna ilma tegevufeta seisma, kuni jälle uued mehed kottu olid korjatud.

38. Kõit Petrogradi kasarmud on punaväelasi täis, kuid sõjariistu neile täite ei anta, sest kardetakse, et nad siis enamlike valitsuse vastu välja astuvad.

39. Punase sõjaväe ülemjuhataja andis kõigile väeülematele ja komisjaridele täsu, et nad lahingu ajal osikohese oma väeosade toga peavad olema. Peale oma osikohese ülesande peavad nad veel selle järele valutama, et punaväelased oma seisukohiti mitte maha ei jäta, ja kui see peaks sündima, siis peavad nad kohe kõige valjumad abinõud tarvitusele võtma ja jooksivaid kuulipildujate abil sündima lahinguusse tagasi minema.

40. Mongorobis on praegu 20 000 väejuoksilut, kes ei luba lahingusse minna. Hiljuvi tuli ka Zaroslami linna üks polk, kes väerinnalt omavoliliselt oli lahkunud ja kes ka enam sõdima ei lubanud minna. Selle tagajärjel tekkisid väeosades, kes veel sinna väerinnale jäid, kust nimetatud polk lahkus, kottupõrkamised. Bastuhakkajaid suudeti ainult hii laste karistussjaltade abil waigistada. (Järgneb).

Surmasaanud sõdurite perekondade eest hoolitsemine.

Et linna ning maakonnawalitsustelt saagedasti puudulika teateid surma saanud sõdurite perekondade üle ministeeriumi tuleb, saadab töö- ja hooletande-ministeerium täiendava ringkirja, mida täpipealt täita tuleb.

Nimelt:

1) Maakonna või linnawalitsus muretseb surmasaanu perekonna palve peale matmisraha väljaandmisel ja perekonnale toetusraha määramisel vastavast väeosast ehk haigemajast, kus maetaw suri, ametliku surmatunnistuse ja seadusliku tunnistuse surmasaanu perekondlike ning ainelise seisukorra üle ja saadab nende põhjal järgmise tabeli järele nimekirja töö- ja hooletande-ministeeriumile, nim taand tunnistusi täiendavate dokumentidena aktidesse jättes.

№	Surmasaanu risti- ja priinimi ning kus hingekirja.	Mistajajees väeosas teinud ja millal surma loanud.	Selle poolt ja millal surmatunnistus välja antud.	Perekonna liikmed ja nende elukoht	Kas on wacne ja kas on töödimeet. Selle tunnistus.	Mat-	Abi-
						mise raha	raha ku peale
						Marka	Marka

2) Abisaajate nimekirja ülesvõtmise juures tuleb silmas pidada, et matmisraha sõit perekonnad võivad saada, kes surmasaanu maha matsid, waranduslike seisu peale vaatamata, kuna abiraha ainult naistele. Kellel on laps alla 10 a., ja nendele perekonna-liikmetele välja tuleb anda, kedr surmasaanu faktiliselt toitis, kui need sinised wae sed ja töödimeetud on.

3) Wiendas lahtis (perekonna liikmed) tuleb ära tähendada abitahja perekondline sibe surmasaannuga ja risti- ning priinimi, näituseks: naine Alma Ruust,

25 a.; ema Anna Ruust, 61 a.; lapsed — Jacu 3 a. ja Helmi 1 a. ju. Kirepi wallast Tartumaal.

4) Kuendas lahtris (kas on wacne ja kas on töödimeet) tuleb ära tähendada warandusline seisukord, näituseks: taluloha, maja, äri ehk mõne muu waranduse omanik ju., või jälle, ilma liitwa ja liitumata waranduseita. Kui töödimeet on, siis kelle poolt töödimeetuse tunnistus välja antud.

Matmisets tuleb määrata 300 marka ja abirahaks (mida ajutisets tuleb pidada, kuni lõpuli ku abiraha korralduseni) naistele ja täiskaswanule töödimeetuse 3 marka päewas ning lastele (alla 18 a.) 1½ m. päewas, mida esimesel torral surmapäewast kuni täiesolewa kuu lõpuni, järgmistel kuudel aga kuu peale ette välja tuleb maksta.

Toodud tabeli järele saadetud nimekirja õiguse eest vastutab maakonnas või linnawalitsus ning selle dokumendi põhjal awab töö- ja hooletande-ministeerium kohalises rentei osakonnas tarwikku arwe, kust omawalitsus tarwikud summad kätte saab ja välja jagab.

Märkus 1. Waesets tuleb lugeda seda perekonda, kelle sissetulek maal on alla 15 marga kuus iga täiskaswanu ja lapse kohta, terwet aasta sissetulekut arwesse wõttes nii rahas kui ka naturas.

Märkus 2. Töödimeetuse üle otsustab maal wallawalitsus, linnas miitits, oma teadmise ja nägemise, naabrite hindlate tunnistuste ning igasuuste muude võimalikkude andmete põhjal. Kabituse torral wõtses tab töödimeetuse üle maakonna või linna ametlik arst.

Kuuekümnest aastast wanemad loetakse wanaduse tõttu töödimeetuks.

Seisukord Wene-Ungari wäerindadel.

Wägede seisu Mustamere ja Ungari läänepiiri wahel wõtab „Times“ järgmiselt kottu:

1. Enamlaste wäed.

a) Ukraina enamline sõjavägi, armatawasti seitseme diwisi juures (40 000 mehi) on Buqi liinile jõudnud, umbes Schmerinkasti alates kuni Buqi suuni, s. o. umbes 50 penitoormat Põhja- ja Kesk-Dajestrist.

b) Ungari sõjavägi, 6 diwisi (54 000 meest) juures, oli paari nädala eest järgmiselt ära jätatud: Kolm diwisi (19 000 meest) Ida-Ungaris Szegedin-Debrecz-n-Byir-Gyhoz r liinil.

Üks diwis (9.000 meest) Raab'i juures Lääne-Ungaris.

Kaks diwisi (26.000 meest) reservis Budapesti ümbruses.

8 Ungari polku pidi Bilah frondil Rumeenia peckle tungima.

2. Enamlaste wastased wäed.

a) Besfaraabia. Rumeenia wäed asuvad Bufo- wiinas Dniestri liinil. Peale selle on Galah Butaristi- Ni-chinew-Odesja piirkonnas Prantsuse wäed, siis veel teised Prantsuse wäeosad ja Greeka salikond Odesjas.

b) Transilvanias seisawad rumeenlaste wäed umbtaudses juures Maramoras-Eziget-Bilah-Devali liinil.

c) Bauati ja Theissi jõe piirkond. Prantslastel on Arab Demeswar-Semlini ümbruses raias- ja jalawägi; serblastel jalawägi Orsowas ja ratlawägi Szegedin'is, peale selle teisi wägesid Szabadka's ja Bagad'is.

8. Ukraina sõjavägi on idapool Lembergi poolakate poolt lüüa saanud ja taganeb ida poole. Ukrainlased panemad enamlaste pealetungimisele Rowno-Prusturowi piirkonnas vastu. On sellepärast kahtlane, kas neid vägesid enamlaste poolehoidjateks või wastasteks lugeda. Kuid arvama peab, et neil jõud püüdnud läänepoole tungivale enamlasele wäele tunda-walt vastu panna.

Üleüldine seisukord. On selge, et kõige kohasemaks taktikaks enamlaste seisukohalt oleks toime panna koondatud pealetungimist Rumeenia vastu, mis nende pealetungimisele oise tee peal ees seisab ja sellepärast väga halwas seisukorras on. Arwatavasti pannakse piir enamlaste edasitungimisele Dnjestri liinil. Sellepärast võib oletada, et nad katsuvad jõuda nimetatud liinile ringi läbi Dnjestri ülemise jookhu kilewalpool Chotin'i. See sihijoon oleks neile kõige kohasem, et selle läbi Ungari wägedega ühendusesse astuda ja Dnjestri liinist Bruti algusel mööda minna. Riiklasti poliitilised kui ka sõjalised asjaolud awatlewad ungarlasi Transilwaniasse sisse tungima. Tähen-datud liikumise läbiwiimiseks oleks võimalik kahte teed tarwitada: 1) põhjapoolt Maros Dewa-Lorda liini sihtjoones ja 2) Szamosse jõe ülemasse piirkonda Klausenburg Bethian'i frondi sihis.

Nimetatud kahest võimalusest on wiimane palju otstarbekohasem, sest ta wiiks neid pealetungivale Ukraina enamlasele liinile lähemale, sellega ühesidõtamist hõlbustades ja ühtlasi tegewust laiemal frondil võimaldades. Esimese võimaluse teostamisega sünniks edasitungimine mööda kuisast orgu, mis juures parem tiiv wastupealetungimisele Iduna poolt waba oleks.

Liitlaste jõudude seisukoht Banatis ja Theisfi jõe piirkonnas on hästi walitud ja annab võimaluse rutulise pealetungimisega ähwardada edasiliikumwat Ungari wäe paremat tiiva. Ülemalähendatud liikumist võib ette wõtta umbes 4 või kõige rohkem 5 diwiisiga. Liitlaste wägedel oleks seejuures täiesti võimalik ära lõigata waenlase seljtagused ühendusteel Budapestiga weel enne, kui ta teiselpoole Ülem-Maros'i liini jõuab ja enamlaste wägedega ühendust luua võib.

Segateated.

Annetus sõjaväe heaks.

Wägede Ülemjuhataja nime peale on Jõhwi Laema ja Soiu-Ühisuse juhatuselt teade tulnud, et nimetatud ühisuse peakoosolek 30. märtsil s. a. on otsustanud ühisuse 1918. aasta puhtast kasust 2000 marka Eesti sõjaväe toetamiseks annetada.

Kiiew enamlaste walituse all.

"Delo Naroda" kirjasaatja jutustab järgmist: "Kiiewisse jõudsin ma 9. märtsil. Esimene mulje linnast oli — täieline wastand Moskwaale. Elanikkudel terwe, wärsk nägu, tramwaid liiguwad, elaw kauplemine uulitsatel kõigi elamiseks kõige tarwilikkumate ainetega, kaupade tällus magasinides. Enamlaste wõimud, kes kolm nädalat enne mind siia on tulnud, ei ole weel suutnud suurt mõju kaubanduse peale awaldada.

Kuid nähtavasti on siiski misikisugune saatuslik mõju nendel wõimudel. Minu filmade all muutus sõõnud ja ritas rahwas nälgasels ja furnud rahwaks.

Et mitte piljaid sõnu teha, toon arwud ette, mis toilituse seisukorda kujutawad minu sinnajõudmise (9. märtsil) ja minu ärasõidu (16. märtsil) päewal:

	9. märtsil	16. märtsil
leib	4—4½ rbl.	15—20 rbl.
suhtur	6—7 "	17—20 "
liha	3—4 "	7—10 "
pekk	9—10 "	20—25 "
kartulid	60—70 kop.	3 "

Kaupade hinnad tõusid suuresti ja ühtlasi kadusid kaubad turult, nii et ainult suure wawwaga korda läheb tarwilikta aineid leida. Ilma leiwata pidin Moskwaast wälja sõitma, ilma leiwata sõitsin ka Kiiewist ära. Restoraaanides antakse lõunat juba ilma leiwata. Lisaks hariliktu nõufogupildi juure jäid tats päewa enne minu ärasõitu ka tramwaid seisma. Kooperatiiwide ja poodide ees olid pitab sabad naha, mida enne ei otnud.

Wastuaw toimetaja: Riidraltaabi alam-polkownik Niin.
Wäljaandja: Wägede Ülemjuhataja staab.

Sõjaministeeriumi kirjastusel ilmus

Jalawäe taktika käsiraamat

Hind 3 marka.

Saada Korralduswalitsuse kantseleist

Tallinnas, Pagari uul. № 1.